

■ Uvodnik

Pred vama je novi broj Hrvatskog časopisa za osiguranje. Nastavak je ovo i potvrda povezivanja znanosti i prakse te poticanja znanstveno-stručnog rada u našoj djelatnosti osiguranja. Časopis izlazi uoči ovogodišnjih Hrvatskih dana osiguranja, ključne konferencije i događanja za osiguratelje i partnerske institucije u Republici Hrvatskoj. Današnje društveno, gospodarsko, digitalno, geopolitičko i klimatsko okruženje kako nikad do sada potencira rizik i neizvjesnost u svim gospodarskim i ljudskim odnosima. Ovo novo ili intenzivirano okruženje izloženosti različitim rizicima ponovno stavlja u fokus važnost djelatnosti osiguranja, ali i potiče osiguratelje na agilniji pristup isticanja vlastitog doprinosa i mogućnosti osiguranja u upravljanju i transferu navedenih rizika.

U gospodarskom i financijskom okruženju postupno usporavaju inflatorni pritisci i čini se da je restriktivna monetarna politika središnjih banaka na svom vrhuncu i, kako to središnji bankari kažu, ako dolazni podaci i trendovi nastave u ovom smjeru, očekuje nas postupno popuštanje monetarnih restrikcija i polagani i postupni pad kamatnih stopa. Zaista, posljednjih desetljeća izloženi smo krajnostima na financijskim tržištima. Sjetimo se razornih učinaka globalne financijske krize na financijsku stabilnost, popraćenu ekspanzivnom monetarnom politikom i „kvantitativnim popuštanjem“ središnjih banka.

Sa odmakom uslijedilo je, u ekonomskim udžbenicima ne zabilježeno, razdoblje izrazito niskih, za najkvalitetnija ulaganja i negativnih kamatnih stopa. U recentnom razdoblju „zvjer inflacije“ je probuđena, a mnogi su smatrali da smo taj ekonomski problem ostavili iza sebe. Navedeno je značajno i izrazito, u odnosu na ostatak financijskog sektora, pogodilo osiguratelje, kako na strani profitabilnosti ulaganja tako i kroz Solventnost II i vrednovanje imovine i tehničkih pričuva.

Na strani društvenih izazova, posljedice COVID-19 na društvo, zdravlje i povjerenje tek će se pokazati. „Bijela kuga“ kroz demografske trendove ne posustaje i tek u idućim godinama očekuje nas puna stvarnost. Hrvatska se otvara stranim radnicima, tržište rada je vrlo robusno i potražnja premašuje ponudu, u nekim djelatnostima u Hrvatskoj, a u razvijenim zemljama to je odavno slučaj. Novi potrošač i nove generacije su digitalne što zahtjeva i za osiguratelje, kao tradicionalne institucije dugoročnog profila poslovanja, prilagodbu kako u dijelu distribucije, prodaje, tako i pristupa novim generacijama koje će budućem razdoblju predstavljati značajnu kohortu potrošača.

Digitalno doba osim prilika za osiguratelje u novom pristupu potrošaču, ušteda i digitalizacije poslovanja, otvara neke nove izazove. Izloženost relativnom novom/starom cyber riziku sigurno jedan je od njih i sigurnost

u digitalnom okruženju kao i transfer i osiguranje cyber rizika postaje sve važnija tema. Kako je digitalizacija donijela nove prilike, stvorila je dijelom i novu konkurenciju poglavito kroz InsurTech kompanije koje su s jedne strane konkurencija osigurateljima, ali s druge strane i partnerske institucije koje mogu pospješiti i ubrzati neke procese u osiguranju. Kao što nismo očekivali COVID-19, današnje geopolitičko okruženje za mnoge je neočekivano u 21. stoljeću i u očekivanom ili željenom doseg u razvoju društva i humanosti.

Uz to, suočeni smo s klimatskim promjenama i rastućom svjesnosti o potrebi uvažavanja okolišnih, društvenih i upravljačkih čimbenika (ESG) u poslovanju i ulaganjima. Uz sve navedeno, i kako bi se osigurao adekvatan pristup navedenom, ne stišava se ni „regulatorna lavina“ i niz usklađivanja s postojećom regulacijom kao i oblikovanje regulacije u nastajanju. Svi navedeni izazovi i jasno rečeno društveni i gospodarski problemi potenciraju važnost djelatnosti osiguranja, ali i očekuju od osiguratelja ponudu novih rješenja i time doprinos gospodarskom i društvenim okruženju. U savladavanju ovih trendova i rizika za očekivati je, nadam se da nije iluzorno, aktivni pristup i interes potrošača, ali i države. Čini se da će prikazano okruženje, u većini izazova ostati, kao smjernica koja će oblikovati poslovnu budućnost osiguratelja, kao i karijere „mojih“ studenata na Fakultetu.

Naš Časopis, nadam se da će uporno i dosljedno odgovoriti i ovim izazovima. Pa tako broj koji je u vašim rukama ili na vašim zaslonima donosi rasvjetljavanje nekih od navedenih pitanja. Kolegica Tea Martinović ukazuje u svom radu na aktualnu temu upravo regulatornog pogleda na održivost u dijelu *Regulatornih zahtjeva pitanja održivosti na financijskom tržištu – standardi korporativnog izvješćivanja s posebnim naglaskom na Direktivu (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (CSRD Direktiva)*. Članak kolegice Martine Špoljarić pod nazivom *Polica financijskog jamstva kao novi instrument osiguranja za zaštitu okoliša nastavlja se na sesiju o okolišnim politikama i mogućnostima transfera ovog rizika*.

Važna pravna pitanja i sudsku praksu donosi kolegica Gabrijela Mihelčić u članku *Poučak iz predmeta Cvetković protiv Republike Hrvatske - uloga (ne)davanje odgovora na glavno pravno pitanje u predmetu u zaštiti prava na pošteno suđenje*.

Aspekt oporezivanja naglašen je u članku kolegice Nataše Žunić Kovačević pod naslovom *Europska dimenzija ustavnih načela u oporezivanju*. Sesiju važnih pravnih pitanja u djelatnosti osiguranja nastavljaju članci kolegice Marije Palić pod naslovom *Jedinstvena pravična novčana naknada neimovinske štete i odredbe Zakona o parničnom postupku kojima se propisuju procesna ograničenja*

zaključenja prethodnog postupka i preinake tužbenog zahtjeva te kolegice Maje Bukovac Puvača i kolege Dina Markića s člankom pod naslovom Doprinos oštećenika šteti izazvanoj motornim vozilom u hrvatskoj sudskoj praksi.

Teme digitalizacije i suvremenih trendova te primjene tehnologije u osiguranju obrađuje članak kolege Mihovila Anđelinovića na temu *Potencijal primjene umjetne inteligencije u osiguranju.*

Nadam se da će vam ovaj broj našeg Časopisa biti koristan u preispitivanju i brušenju vaših poslovnih politika i praksi. Uključite se u rad Časopisa i objavljivanje radova kako bi ukazali na otvorena pitanja i moguća rješenja rastućih izazova i važnosti djelatnosti osiguranja. Do idućeg broja...

Jakša Krišto